Súd:	Krajský súd Žilina
Spisová značka:	7Co/85/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu:	5121201509
Dátum vydania rozhodnutia:	13. 03. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	Mgr. František Dulačka
ECLI:	ECLI:SK:KSZA:2024:5121201509.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Františka Dulačku a členiek senátu Mgr. Márie Kašíkovej a JUDr. Zuzany Krivdovej (sudkyňa spravodajkyňa), v právnej veci žalobcov: 1/ A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XXXX/X, D., 2/ E. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom B. F. XXX/X, XXX XX G., 3/ H. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom I. F. X/X, XXX XX G. a 3/ H. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom I. F. X/X, XXX XX G., proti žalovaným: 1/ C. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XXXX/X, D., právne zastúpenému advokátskou kanceláriou JUDr. Peter Vachan, advokát s.r.o., so sídlom Pavla Mudroňa 1191/5, Žilina, IČO: 47 445 092 a 2/ KOOPERATIVA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, so sídlom Štefanovičova 4, 816 23 Bratislava, IČO: 00 585 441, právne zastúpenej Advokátska kancelária Miroslav Maďar, s.r.o., so sídlom Horná 26, Banská Bystrica, 974 01, IČO: 36 868 299, o náhradu nemajetkovej ujmy, na odvolanie žalobcov proti rozsudku Okresného súdu Žilina č. k. 32C/14/2021-200 zo dňa 28.4.2022, takto

r o z h o d o l :

I. Rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. zrušuje a konanie voči žalobkyni v rade 1/ zastavuje.

II. Rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch II. a III. mení tak, že žalovaný v rade 1/ a žalovaná v rade 2/ sú povinní zaplatiť žalobcovi v rade 2/ sumu 5 000,-Eur a žalobcovi v rade 3/ sumu 5 000,-Eur, a to do troch dní od právoplatnosti rozsudku tak, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého žalovaného.

III. Vo zvyšnej časti žalobu z a m i e t a.

IV. Žalobcom v rade 2/ a 3/ priznáva voči žalovaným v rade 1/ a 2/ spoločne a nerozdielne nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

V. Nariaďuje súdu prvej inštancie vykonanie opravy záhlavia rozsudku Okresného súdu Žilina z 28. apríla 2022 č.k. 32C/14/2021-200 v doplnení označenia právneho zástupcu žalovanej v rade 2/: Advokátska kancelária Miroslav Maďar, s.r.o., so sídlom Horná 26, Banská Bystrica, 974 01, IČO: 36 868 299.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie uložil žalovaným v rade 1/ a 2/ povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť
- žalobcovi v rade 1/ (ďalej len „žalobkyňa v rade 1/“) sumu vo výške 20 000,- Eur (výrok I.),
- žalobcovi v rade 2/ sumu vo výške 10 000,- Eur (výrok II.),
- žalobcovi v rade 3/ sumu vo výške 10 000,-Eur (výrok III.),

a to všetko do troch dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku. O nároku na náhradu trov konania rozhodol tak, že žalovaní v rade 1/ a 2/ sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcom v rade 1/ až 3/ trovy konania v rozsahu 100% (výrok IV.).

2. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku vyplynulo, že dňa 11.09.2019 o 15:40 hod. došlo v mestskej časti Žilina – Zástranie na miestnej komunikácii na ul. K. K. k dopravnej nehode, ktorú zavinil žalovaný v rade 1/ tým, že neprispôsobil rýchlosť jazdy motorovým vozidlom Škoda Felicia, ev. č. ZA306IK svojim schopnostiam, vlastnostiam vozidla a iným okolnostiam, ktoré možno predvídať, v dôsledku čoho prešiel vozidlom do protismernej vozovky a ľavou prednou časťou vozidla narazil do chodca E. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom B. F. XXX/X, G. – L., ktorý v dôsledku nárazu utrpel zranenie nezlučiteľné so životom a na mieste dopravnej nehody zraneniu podľahol. Pri šetrení uvedenej dopravnej nehody bolo zistené, že žalovaný v rade 1/ viedol motorové vozidlo v stave vylučujúcom spôsobilosť, ktorý si privodil požitím alkoholických nápojov zistených vo výške 2,44 promile. V čase vzniku dopravnej nehody bolo motorové vozidlo Škoda Felicia, ev. č. ZA306IK poistené pre prípad zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla v zmysle zák. č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 381/2001 Z.z.“) u žalovanej v rade 2/. Rozsudkom Okresného súdu Žilina spis. zn. 48T/10/2020-325 zo dňa 26.02.2020 v spojení s uznesením Krajského súdu v Žiline, č.k. 1To/41/2020-358 zo dňa 16.06.2020 bol žalovaný v rade 1/ uznaný vinným zo spáchania prečinu usmrtenia podľa § 149 odst. 4 Trestného zákona, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody vo výmere 5 rokov a trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá akéhokoľvek druhu na doživotie.
Žalobkyňa v rade 1/ bola manželkou obete dopravnej nehody a žalobca v rade 2/ a žalobca 3/ synmi obete dopravnej nehody, pričom v dôsledku úmrtia blízkej osoby došlo k neoprávnenému zásahu do ich osobnostných práv.
Ustálil, že koncepčný základ náhrady nemajetkovej ujmy sekundárne poškodených (v posudzovanom prípade u manželky nebohého a synov nebohého) zahŕňa neoprávnený zásah do osobnostných práv, zásah do rodinného života ako súčasť práva na súkromie a spretrhanie rodinných a obdobných sociálnych vzťahov.
K námietke žalovanej v rade 2/, že nebohý E. B. podľa „Relácie dopravnej polície o priebehu dopravnej nehody javil v čase dopravnej nehody známky opitosti, uviedol, že táto námietka bola vyvrátená znaleckým posudkom č. 38/2019 znalca MUDr. Jaroslava Ivan a MUDr. Lívie Jančiovej, znalcov z odboru zdravotníctva, odvetvie súdne lekárstvo, zo záverov ktorého vyplýva, že „E. B. v čase dopravnej nehody nebol ovplyvnený alkoholom“.
Čo sa týka námietky žalovanej v rade 2/, podľa ktorej nebohý E. B. ako chodec a účastník cestnej premávky porušil ustanovenia § 52 zákona o cestnej premávke, keď ako chodec šiel po pravej strane vozovky uviedol s poukazom na ustanovenia § 193 CSP, že z listinných dôkazov, nachádzajúcich sa v pripojenom spise Okresného súdu Žilina sp. zn. 48T/10/2020, zistil, že bola jednoznačne preukázaná vina žalovaného v rade 2/ (správne malo byť „žalovaného v rade 1/“ – poznámka odvolacieho súdu) a nebolo preukázané zavinenie nebohého E. B..
K námietke žalovanej v rade 2/, že tvrdenia o zdravotnom stave nebohého E. B. neboli pravdivé, pretože podľa znaleckého posudku bral lieky, ktoré sa berú v prípade ischemickej choroby srdca, konštatoval, že lieky, ktoré podľa žalovanej v rade 2/ užíval nebohý E. B., mu podľa vykonaných dôkazov (okrem výpovede žalobcov i výpoveď svedka E. M.) nebránili v aktívnom spôsobe života. Poukázal na skutočnosť, že vzhľadom na vek nebohého (77 rokov) sa bežne dá predpokladať užívanie liekov na ischemickú chorobu srdca, pričom takéto ochorenie pri užívaní liekov nemusí človeka obmedzovať v aktívnom živote s prihliadnutím na vek.
Konštatoval, že aktívna vecná legitimácia žalobcov vyplýva z § 11 Občianskeho zákonníka a článku 8 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane základných ľudských práv a slobôd. Pasívna vecná legitimácia žalovaného v rade 1/ je daná tým, že v dôsledku jeho konania došlo k usmrteniu nebohého E. B., manžela žalobkyne v rade 1/ a otca žalobcov v rade 2/ a 3/. Otázka pasívnej vecnej legitimácie žalovanej v rade 2/ bola ustálená rozhodnutím, ktoré bolo zverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR 82/2018 pod R 61/2018.
Zdôraznil, že smrť E. B., manžela žalobkyne v rade 1/ a otca žalobcov v rade 2/ a 3/ znamenala podľa ich výpovedí, ako aj výpovede svedka E. M., zásah do ich „duševnej pohody“. Výpoveďami, ktoré vyhodnotil ako hodnoverné a ktoré neboli spochybnené inými dôkazmi, bolo preukázané, že smrť nebohého E. B. spôsobila u žalobcov v rade 1/ až 3/ citovú ujmu v podobe stavov smútku, skľúčenosti, stavov nespavosti, „zrútenie sa“.
U žalobkyne v rade 1/ ako onkologického pacienta došlo k zhoršeniu celkového zdravotného stavu. Vykonaným dokazovaním mal preukázané, že žalobkyňa v rade 1/ žila v spoločnej domácnosti počas trvania manželstva, čo je 57 rokov, nikdy nežili oddelene, vzťah bol harmonický, stabilný, nebohý manžel žalobcu v rade 1/ mal nezastupiteľnú úlohu v rodinnom živote. Okrem samotnej starostlivosti o

nehnuteľnosť, kde žili, bol nebohý významnou psychickou oporou pre žalobkyňu v rade 1/ v čase liečby na onkologické ochorenie. Je zrejmé, že medzi žalobkyňou v rade 1/ a nebohým bol silný citový vzťah. Veľmi úzka citová väzba medzi žalobkyňou v rade 1/ a jej nebohým manželom nebola podľa výpovedí žalobcov a svedka (suseda) len formálneho charakteru, ich veľmi blízky a intenzívny, čo sa premietalo v každodennom živote. Smrť manžela tak žalobkyni v rade 1/ spôsobila jednak zhoršenie zdravotného stavu a jednak citovú ujmu v podobe „zrútenia sa“, stavov nespavosti, strachu.
Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že vzťah medzi žalobcom v rade 2/ a nebohým otcom bol intenzívny, každodenný, pozitívny. Žalobca v rade 2/ a nebohý žili v spoločnej domácnosti (v jednom dome) od narodenia žalobcu v rade 2/. Ich vzťah bol výborný, navzájom si pomáhali, trávili spolu voľný čas. Nielen žalobca v rade 2/ bol pomoc pre otca, ale podľa výpovede svedka E. M. nebohý otec pomáhal celej svojej rodine, a teda aj žalobcovi 2/. V danom prípade súd konštatuje, že išlo o vzájomnú starostlivosť a vzájomnú pomoc. Žalobcovi v rade 2/ podľa jeho výpovede pribudlo nielen viac povinností vo vzťahu k starostlivosti o mamu (žalobkyne v rade 1/), nehnuteľnosti, ale v citovej oblasti sa s uvedenou situáciou nevyrovnal.
Mal za preukázané, že žalobca v rade 3/ (t.j. syn nebohého) nežil v čase smrti nebohého s ním v spoločnej domácnosti, avšak vzhľadom na vzájomné výborné vzťahy sa pravidelne navštevovali, mali veľa spoločných záľub, pravidelne si vypomáhali, nebohý žil aj pre deti žalobcu v rade 3/. Po smrti otca nie je schopný hrať na hudobných nástrojoch, keďže aj to patrilo k ich spoločným záľubám, v živote pociťuje smútok. Musel brať lieky na upokojenie.
Dospel k záveru, že v danom prípade je daná príčinná súvislosť pri vzniknutej citovej ujme u žalobcov v rade 1/ až 3/, keďže k zásahu do osobnostných práv žalobcov v rade 1/ až 3/ došlo jednoznačne v dôsledku smrteľnej dopravnej nehody, ktorú zavinil žalovaný v rade 1/ a nebyť tohto konania žalovaného v rade 1/, škodlivý následok by u žalobcov v rade 1/ až 3/ nenastal.
Mal za to, že i keď je potrebné zohľadniť i vek, pri porovnaní s okolnosťami, za ktorých došlo k usmrteniu nebohého E. B., ktorý prišiel o život v dôsledku absolútne nezodpovedného správania sa žalovaného v rade 1/ (vedením osobného motorového vozidla pod vplyvom alkoholu - 2,44 promile), pričom týmto konaním žalovaného v rade 1/ prišiel o život človek, ktorý bol podľa vyššie uvedených preukázaných skutočností morálnou oporou žalobcov v rade 1/ až 3/ a ich dennodennou pomocou. Všeobecne sa predpokladá, že človek vo veku 76 rokov bude viac starostlivosti a pomoci od rodiny požadovať a dostávať, ako poskytovať, čo však nebol prípad nebohého E. B.. Postavenie nebohého E. B. v rámci rodiny musia podľa vykonaného dokazovania nahrádzať deti (žalobcovia v rade 2/ a 3/), prípadne iné osoby. Tu však nejde len o pomoc (fyzickú, materiálnu), ale aj o pomoc v citovej oblasti v dôsledku spôsobenej citovej ujmy.
Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti nevyhovel žiadosti žalovaného v rade 1/ o zníženie náhrady nemajetkovej ujmy o 40% s poukazom na jeho rodinnú a sociálnu situáciu. Dôležitým faktorom v porovnaní s okolnosťami, za ktorých prišiel o život, je, že E. B. bol aktívny, možno povedať, že „primerane svojmu veku“ zdravý človek, pri ktorom žalobcovia ako rodinní príslušníci vzhľadom na jeho kondíciu a aktivity nepredpokladali tak náhly a rýchly odchod z ich životov, na ktorý by sa prípadne mohli i v citovej oblasti pripravovať.

3. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal v zákonnej lehote odvolanie žalovaný v rade 1/. Žiadal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na nové konanie a rozhodnutie alebo napadnuté rozhodnutie zmenil tak, že žalobkyni v rade 1/ prizná nárok na nemajetkovú ujmu vo výške 5.000,-Eur a žalobcom v rade 2/ a 3/ každému vo výške 2.000,-Eur s tým, že nárok na náhradu trov konania neprizná žiadnej strane sporu. Uviedol, že i napriek tomu, že si uvedomuje svoju zodpovednosť za usmrtenie nebohého pána E. B. (preto aj v trestnom konaní uznal vinu a bol mu uložený relatívne prísny trest odňatia slobody a zákaz doživotne viesť motorové vozidlo), je presvedčený, že napadnutý rozsudok nemôže byť ďalším trestom pre neho i jeho rodinu. Trest prijal a v súčasnosti si ho odpykáva. I keď si uvedomuje aj to, že hodnota života a citovej ujmy sa len ťažko dajú vyjadriť v peniazoch, napadnutý rozsudok vo všetkých výrokoch považuje nielen za nespravodlivý, ale aj odporujúci zákonnej právnej úprave a vymykajúci sa ustálenej súdnej praxi. Mal za to, že na základe nesprávneho vyhodnotenia niektorých vykonaných dôkazov súd dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a vychádzal z nesprávneho posúdenia veci pri určení výšky nemajetkovej ujmy pre žalobcov v rade 1/ až 3/. Prvostupňový súd si nekriticky osvojil žalobný návrh v celom rozsahu, rozumne neodôvodnil markantný rozdiel v uvádzanej judikatúre Krajského súdu v Žiline a ďalších.
Namietal nesprávnosť vyhodnotenia dôkazov a závery prijaté v súvislosti s vykonaným dokazovaním vo veci v kontexte trestného konania vedeného proti nemu pod sp. zn. 48T/10/2020. Mal za to, že ustanovenie § 193 CSP zaväzuje súd pri rozhodovaní o nároku na náhradu škody a súvisiacich nárokoch

(náhrada nemajetkovej ujmy) vychádzať z toho, že bol spáchaný trestný čin a kto ho spáchal, čo v trestnom konaní nebolo sporné. Odkaz na ustanovenie § 193 CSP ale súd v občianskoprávnom konaní nezbavuje povinnosti zisťovať aj mieru zavinenia, kde nie je súd viazaný rozhodnutím príslušného orgánu, ale mal povinnosť skúmať, či boli splnené všetky zákonné podmienky na priznanie nemajetkovej ujmy. Podľa jeho názoru súd v tomto prípade riadne neskúmal správanie nebohého E. B. a ďalšie okolnosti, za ktorých k dopravnej nehode došlo. Jednoznačne sa sústredil len na jeho zavinenie, a to že bol pod vplyvom alkoholu, keď viedol motorové vozidlo a išiel vyššou rýchlosťou ako bola v obci povolená. Je presvedčený, že pokiaľ by nebohý E. B. išiel ako chodec po správnej strane vozovky, k dopravnej nehode s takýmito fatálnymi následkami vôbec nemuselo dôjsť.
Ďalšími podstatnými skutočnosťami, ktoré neboli v prípade jeho zavinenia riadne skúmané, bolo to, že vozovka bola relatívne úzka, bez vodorovného či zvislého dopravného značenia, krajnice na oboch stranách vozovky sa nenachádzajú (str. 4 znaleckého posudku č. 15/2019 posudok z odboru cestnej dopravy priložený k spisu z trestného konania).
Pre objektívne zistenie „všetkých okolností“ bolo potrebné dôslednejšie skúmať aj zdravotný stav obete pred vznikom dopravnej nehody, (a to nielen pitvou, ktorá skúmala stav tela po nehode) alebo stručnými tvrdeniami žalovaných a jedného svedka. Bolo potrebné nahliadnuť do zdravotnej dokumentácie nebohého a zistiť, či vzhľadom k svojmu veku nemal poškodený sluch, zrak alebo nemal iné obmedzenia, o ktorých žalobcovia alebo svedok vôbec nemuseli vedieť. Aj podľa charakteristiky miesta dopravnej nehody je zrejmé, „že úsek je prehľadný, bez výrazných objektov brániacich v rozhľade na komunikácii“ ako sa uvádza v citovanom znaleckom posudku 15/2019 str. 4). Všetky tieto skutočnosti a okolnosti mohli mať výrazný vplyv na komplexné zistenie všetkých okolností dopravnej nehody. Nestotožňujem sa preto so závermi prvostupňového súdu, čo sa týka komplexného zisťovania všetkých okolností, pri ktorých došlo k usmrteniu E. B..
Nestotožňuje sa so záverom súdu prvej inštancie obsiahnutom v bode 19. napadnutého rozsudku ohľadne zdravotného stavu nebohého, nakoľko nie každý dôchodca po sedemdesiatke má ischemickú chorobu srdca, nie je to bežné, tak ako to tvrdí súd. Ďalšou dôležitou skutočnosťou, ktorú súd ani nezmienil ale z priloženého znaleckého posudku č. 38/2019 z odboru zdravotníctva, odvetvie súdne lekárstvo jednoznačne vyplýva nasledovné (str. 5 prvý odsek, posledná veta): „Na zadnej ploche trupu na ľavej bočnej až zadnej ploche hrudníka oblúkovitá jazva dĺžky 17 cm so stopami po šití kopírujúca dolný okraj lopatky, pod ňou menšia jazva tvaru krížika“ Z tohto opisu jednoznačne vyplýva, že nebohý sa počas života podrobil operácii, pravdepodobne srdca, čo môže súvisieť s ischemickou chorobou srdca, na ktorú sa liečil. Tých súvislostí môže byť podstatne viac, ale vzhľadom k tomu, že prvostupňový súd nezisťoval žiadne súvislosti ani iné zdravotné obmedzenia nebohého, nie je možné sa k nim presnejšie vyjadriť.
Vo vzťahu k zohľadneniu veku nebohého uviedol, že práve pri nemajetkovej ujme pozostalých (manželka, synovia) je potrebné podrobne zvážiť a vyhodnotiť všetky dostupné informácie. Podľa aktuálneho zisťovania strednej dĺžky života, ktorá štatisticky relatívne presne skúma aktuálnu strednú dĺžku života ako „nádej na dožitie“, bola v roku 2020 v SR dosiahnutá stredná dĺžka života žien 80,17 roka a stredná dĺžka života mužov 73,47 roka. Nezanedbateľným kritériom pri posudzovaní týchto otázok v konkrétnom prípade je aktuálny zdravotný stav nebohého v čase pred dopravnou nehodou.
S prihliadnutím na ustálenú súdnu prax a bežnú rozhodovaciu prax Krajského súdu v Žiline považuje priznanú náhradu nemajetkovej umy žalobcom v rade 1/ až 3/ za neprimerane vysokú. Priznané finančné zadosťučinenie neplní satisfakčnú funkciu, ale skôr reparačnú funkciu, ktorá podanej žalobe neprináleží. Finančný nárok žalobcov, na primerané finančné zadosťučinenie má predstavovať určitú možnú satisfakciu za ich ujmy najmä v citovej oblasti, ktoré v súvislosti so stratou nebohého utrpeli. Nemôže však presahovať rámec rozumných a odôvodnených nárokov. Nezanedbateľným hľadiskom pri posudzovaní výšky náhrady musí byť aj jej primeranosť, v súvislosti s čím poukázal na rozhodnutia Krajského súdu v Žiline v porovnateľnom období sp. zn. 7Co/61/2018 z 23.5.2018 alebo 7Co/161/2016 z 29.6.2016, v ktorých išlo o porovnateľný skutkový stav a priznané zadosťučinenia boli podstatne nižšie ako v jeho prípade.
Pri posudzovaní primeranosti zadosťučinenia žiadal, aby súd prihliadal aj na tie skutočnosti, že má vyživovaciu povinnosť k 2-ročnej maloletej dcére N., na ktorú prispieva svojej priateľke (matke maloletej) na výživu sumou 200,-Eur mesačne. Už dlhší čas sa snaží s priateľkou vybudovať spoločné zázemie pre ich rodinu. Pri takto neprimerane vysokej finančnej náhrade za nemajetkovú ujmu sa pre nich stáva najbližších 20 rokov nedostupný akýkoľvek úver alebo hypotéka alebo akákoľvek možnosť spoločného bývania. Preto takáto výška zadosťučinenia je nielen pre neho, ale aj pre jeho rodinu likvidačná.

4. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podala odvolanie aj žalovaná v rade 2/. Rozhodnutie súdu prvej inštancie považovala za arbitrárne, nepreskúmateľné a nemajúce oporu vo vykonanom dokazovaní. Súd prvej inštancie sa nestotožnil s jej právnym záverom o nedostatku jej pasívnej vecnej legitimácie vo vzťahu k nároku žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy, pričom sa obmedzil na konštatovanie, že táto otázka bola ustálená rozhodnutím, ktoré bolo zverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR 82/2018 pod č. R 61/2018, pričom jej argumenty ohľadne nedostatku tejto legitimácie bližšie ani neskúmal.
Podľa jej názoru z poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla môže byť poskytnuté poistné plnenie len za také škody, ktoré je možné preukázať, čo možno nepriamo vyvodiť aj z dikcie ust. § 15 ods. 1 druhá veta zákona č. 381/2001 Z.z.. Nárok na nemajetkovú ujmu žalobcov nie je krytý poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla podľa právnej úpravy vyjadrenej v zákone č. 381/2001 Z.z.. Je zrejmé, že v ustanovení § 4 ods. 2 zákone č. 381/2001 Z.z. zákonodarca taxatívne vymedzuje nároky, ktoré podliehajú poistnému krytiu. Ako z obsahu označeného ustanovenia plynie, nemajetková ujma na osobnostných právach osôb, ktorým bolo do ich osobnostných práv zasiahnuté zo strany porušovateľa, sa v ňom nenachádza. Mala za to, že ide o kogentnú právnu normu, pričom má za to, že ani na základe analógie nemožno pojem „škoda na zdraví“ rozširovať na nemajetkovú ujmu, ktorá je systematicky zaradená do prvej časti Občianskeho zákonníka. Uplatnenie nároku v zmysle ust. § 13 Občianskeho zákonníka logicky a systematicky nespadá pod úpravu náhrady škody, ale spadá pod právne prostriedky na ochranu osobnosti. V tomto prípade právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch predstavuje peňažnú satisfakciu, nie náhradu škody.
V ďalšom poukázala na odôvodnenie uznesenia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo 168/2009 zo dňa 20.04.2011, ktorý ohľadne možnej interpretácie náhrady škody v tom zmysle, že by bolo možné pod pojem škoda pre účely zákona č. 381/2001 Z.z. podradiť i nárok na náhradu nemajetkovej ujmy poznamenal, že platná právna úprava dôsledne rozlišuje medzi právom na ochranu osobnosti upraveným v ust. § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka a právom na náhradu škody v zmysle ust. § 415 a nasl. Občianskeho zákonníka. Medzi týmito dvomi inštitútmi je pojmová a obsahová odlišnosť.
Komparujúc právo na ochranu osobnosti a právo na náhradu škody uviedla, že podľa platnej právnej úpravy ide o dve celkom samostatné práva, ktoré sú podmienené rôznou sférou ochrany zabezpečovanej Občianskym zákonníkom.
Ak súd prijal záver, že žalobcami uplatňovaná náhrada nemajetkovej ujmy za použitia extenzívneho výkladu pojmu škoda spadá pod rozsah krytia poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (ust. § 4 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z.z.), tak žalobcovia (ako osoby, do ktorých osobnostných práv bolo zasiahnuté) by mali svoj nárok na náhradu škody na zdraví, vrátane nároku na náhradu nemajetkovej ujmy preukázať, čo neurobili a vzhľadom na charakter a logickú obsahovú odlišnosť týchto nárokov, ani urobiť nemohli.
S poukazom aj na odlišné stanovisko sudcu Lajosa Mészárosa k rozhodnutiu II. senátu Ústavného súdu Slovenskej republiky vo veci sp. zn. II. ÚS 847/2016, mala za to, že eurokonformný výklad nemožno uplatniť vtedy, ak by bol jeho výsledok v rozpore s platnou právnou úpravou (neexistencia legislatívneho ukotvenia náhrady nemajetkovej ujmy v zákone č. 381/2001 Z.z.).
Taktiež namietala nesprávne právne posúdenie otázky spoluzavinenia nebohého p. E. B.. S poukazom na § 193 CSP mal za to, že viazanosť súdu je zameraná výlučne na dva konkrétne aspekty, a to že bol spáchaný trestný čin a kto ho spáchal. Mala za to, že viazanosť súdu sa vzťahuje výlučne na výrok rozhodnutia, v žiadnom prípade nie na odôvodnenie tohto rozhodnutia. V tomto smere žalovaná dala do pozornosti Nález Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 409/2014-31 zo dňa 08.04.2015, v ktorom bolo skonštatované, že oslobodzujúcim rozsudkom súd viazaný nie je. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplýva, že súd pri rozhodovaní vychádzal nie len z výrokovej časti trestného rozhodnutia, ale aj z jeho odôvodnenia, pričom súdu v predmetnom prípade nič nebránilo posudzovať nárok v občianskoprávnej rovine, ktorá je vo vzťahu k spoluzavineniu poškodeného koncipovaná omnoho širšie ako rovina trestnoprávna.
Z pripojeného trestného spisu, a to konkrétne z listín oboznamovaných na pojednávaní konanom dňa 28.04.2022 (Zápisnica o výsluchu pána H. B. zo dňa 03.12.2019 - č.l. 31; Predbežná správa z pitvy zo dňa 12.09.2019 - č.l. 68; Záznam dopravnej nehody zo dňa 11.09.2019 - č.l. 75; Zápisnica o obhliadke miesta cestnej dopravnej nehody zo dňa 11.09.2019 - č.l. 77; Plánik z miesta dopravnej nehody zo dňa 11.09.2019 - č.l. 81; Znalecký posudok Ing. Dirnbacha), jednoznačne vyplynulo, že nebohý p. E. B. sa podieľal na vzniku dopravnej nehody a to tým, že porušil ust. § 52 zákona č. 8/2009 Z. z. v znení neskorších predpisov, v zmysle ktorého je chodec na miestach, kde sa nenachádza chodník, povinný chodiť po ľavej krajnici a kde nie je krajnica alebo kde je krajnica neschodná, je povinný chodiť čo najbližšie pri ľavom okraji vozovky. Tým, že nebohý p. E. B. v čase vzniku dopravnej nehody išiel

po pravom okraji vozovky, čo bolo nespochybniteľne preukázané z obsahu trestného spisu, prispel k neodvrátiteľnému následku v podobe smrti. Porušenie vyššie uvedenej povinnosti je porušením zákonnej povinnosti a predpokladá sa, že má vplyv na poškodenie zdravia v prípade jej nesplnenia, v súvislosti s čím poukázal aj na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1 Cdo 77/2009 zo dňa 27.10.2010 a rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 14Co 332/2007 zo dňa 12.02.2008.
Taktiež namietala, že súd žalobcom priznal celú žalovanú istinu, a to aj napriek tomu, že žalobcovia v konaní, podľa jej názoru dostatočným spôsobom nepreukázali silné citové väzby s nebohým p. E. B., pričom všetky ich tvrdenia prezentované v konaní zostali len v rovine tvrdení, bez náležitého preukázania ich pravdivosti. Pokiaľ tak žalobcovia neurobili, nemôže súd dôkazné bremeno prenášať na stranu žalovanú, pretože by v predmetnom prípade musela preukazovať negatívnu skutočnosť, ktorá sa preukázať nedá. Skutočnosť, že žalobcovia neuniesli v predmetnom konaní dôkazné bremeno nemôže byť na jej ťarchu.
K výške náhrady nemajetkovej ujmy sa žalobcovia bližšie vyjadriť nevedeli, pričom žalobkyňa 1/ v rámci svojej výpovede uviedla, že „výšku uplatňovanej nemajetkovej ujmy určila tak, aby jej pokryla náklady na lekárov, lieky a chalupu“. Žalobca 2/ sa vyjadril, že pri stanovení výšky náhrady nemajetkovej ujmy vychádzal z toho, čo mu poradili kamaráti a žalobca 3/ zase z toho, čo mu poradil právny zástupca.
Súd prvej inštancie vôbec nevzal v úvahu ani jej tvrdenia o tom, že pri stanovení výšky náhrady nemajetkovej ujmy je potrebné zohľadniť aj vek nebohého p. E. B. (77 rokov). Uvedomuje si, že to, koľko rokov bude človek žiť nie je možné predpokladať a nie je možné to ani odhadnúť, či dokonca presne určiť, avšak s poukazom na dĺžku trvania vzťahov medzi žalobcami a nebohým p. E. B., a rovnako aj s poukazom na dĺžku spoločne prežitých rokov, je možné predpokladať, že tieto vzťahy „mali možnosť“ sa naplniť v prevažnej miere štandardných interakcií rodiča a dieťaťa, prípadne manželského spolužitia.
Z dôkazov, na ktoré poukazovala v konaní pred súdom prvej inštancie, a to najmä zo záverov Znaleckého posudku MUDr. Jaroslava Ivana vyplynulo, že nebohý p. E. B. trpel ischemickou chorobou srdca, z čoho vyplýva, že jeho zdravotný stav nebol taký dobrý, ako to popisovali žalobcovia. Zovšeobecnenie súd, podľa ktorého pri človeku, ktorý má 77 rokov sa dá bežne predpokladať užívanie liekov na ischemickú chorobu srdca, by znamenalo, že každý človek vo vyššom veku (napr. po sedemdesiatke) trpí touto chorobou, čo však nie je pravda, pričom v prípade ischemickej choroby srdca ide o závažné ochorenie. Mala za to, že súd mal pri stanovení výška náhrady nemajetkovej ujmy vziať v úvahu nielen vek nebohého p. E. B., ale aj jeho zdravotný stav, ktorý mohol zohrať významnú rolu pri posudzovaní výšky uplatneného nároku.

5. Žalovaný v rade 1/ sa vo svojom vyjadrení k odvolaniu žalovaného v rade 2/ stotožnil so všetkými odvolacími námietkami s výnimkou námietky týkajúcej sa nedostatku pasívnej vecnej legitimácie majúc za to, že súd sa riadne a podrobne vysporiadal s argumentáciou žalovaného 2/ vo veci jeho pasívnej legitimácie.

6. Žalujúca strana vo svojom vyjadrení k odvolaniu žalovaného v rade 1/ navrhujúc potvrdenie napadnutého rozsudku poukázala na to, že dopravná nehoda, pri ktorej došlo k usmrteniu chodca E. B. bola dostatočným spôsobom šetrená orgánmi činnými v trestnom konaní, pričom záver z vykonaných dôkazov jednoznačne a nepochybne určil za výlučné a nespochybniteľné zavinenie žalovaného v rade 1/ na vzniku dopravnej nehody a usmrtení chodca ako dôsledok toho, že žalovaný v rade 1/ v stave ťažkej opilosti vo výške 2,44 promile jazdil po obci, v ktorej je prípustná najvyššia rýchlosť 50 km rýchlosťou 67,5 km. S poukazom na rozsudok Okresného súdu Žilina sp. zn. 48T/10/2020 zo dňa 26.02.2020 v spojení s uznesením Krajského súdu Žilina č.k. 1To/41/2020-358 uviedli, že z označených rozhodnutí vyplýva, že obeť dopravnej nehody chodec E. B. sa pohyboval po ľavom okraji vozovky, kde nie je chodník a teda ustanovenie § 52 odst. 1 zákona o cestnej premávke svojim konaním neporušil. Určiť hodnotu ľudského života podľa veku človeka považujú za absurdné. Snaha poukázať na zdravotný stav nebohého E. B. a hypotetické úvahy o tom, že jeho zdravotný stav mal vplyv na vznik dopravnej nehody sú absolútne irelevantné, nakoľko odporujú zisteniam orgánov činným v trestnom konaní pri objasňovaní príčin dopravnej nehody.

7. Z vyjadrenia žalujúcej strany k odvolaniu žalovanej v rade 2/ vyplynulo, že pasívna legitimácia poisťovní pri nárokoch na náhradu nemajetkovej ujmy bola jednoznačne ustálená rozhodnutím vyšších súdnych autorít (rozhodnutia Ústavného súdu SR III.US 646/2015, III.US 666/2016 a I.US 474/2016; rozhodnutie Najvyššieho súdu SR spis. zn. 6MCdo 1/2016 zo dňa 31.07.2017). K tvrdenie žalovanej v rade 2/, podľa ktorého na vzniku dopravnej nehody nesie zavinenie i obeť dopravnej nehody, ktorá mala byť pod vplyvom alkoholu, nebol predložený žiaden relevantný dôkaz. Naopak z listinných dôkazov,

ktoré tvoria súčasť spisového materiálu (relácia dopravnej polície o priebehu dopravnej nehody, znalecký posudok č. 38/2019 znalcov MUDr. Jaroslava Ivana a MUDr. Lívie Jančiovej zo dňa 18.12.2019 - str. 22 posudku) jednoznačne vyplynulo, že obeť v čase dopravnej nehody nebola pod vplyvom alkoholu ani pod vplyvom liečiv, omamných ani psychotropných látok.
Čo sa týka námietok týkajúcich sa výšky priznanej náhrady nemajetkovej ujmy uviedli, že z ich výpovedí ako i z výpovede svedka E. M. vyplynulo, že vzťahy medzi nimi a obeťou dopravnej nehody boli mimoriadne intenzívne a hlboké. Žalobkyňa v rade 1/manželka v dôsledku tragickej dopravnej nehody je plačlivá, pretrvávajú u nej psychické problémy, cíti sa byť opustená a nemôže spávať. Žalobca v rade 2/ žil s otcom v spoločnej domácnosti, vykonávali spoločne všetky práce a s jeho stratou sa dodnes nevyrovnal. Žalobca v rade 3/ videl svojho otca na vlastné oči zomierať, čo je preňho hlbokou traumou, ktorej sa človek nezbaví po celý život. Opätovne poukázali na to, že k usmrteniu E. B. došlo výlučne mimoriadne hrubým porušením ustanovení zákona č. 8/2009 Z.z. o cestnej premávke zo strany žalovaného v rade 1/, čo sa prejavilo i v treste, ktorý mu bol uložený.

8. Žalovaný v rade 1/ vo svojej replike k vyjadreniu žalujúcej strany uviedol, že podľa vykonaných dôkazov v trestnom konaní, na ktoré sa súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku odvoláva je jednoznačne merateľné, že sa obeť dopravnej nehody nachádzala na opačnej strane vozovky ako mal podľa zákona o cestnej premávke byť. Právne zastáva ten názor, že súd má povinnosť prihliadať na viaceré kritériá pri rozhodovaní o určení výšky náhrady, a to okrem iného aj na vek usmrteného a pozostalých. Ústavný súd Českej republiky svojim nálezom zo dňa 22.12.2015, sp. značka: I.ÚS 2844/14 a Najvyšší súd ČR v rozsudku 25Cdo 894/2018 zo dňa 19.9.2018 demonštratívnym spôsobom uviedli kritériá, ku ktorým majú súdy pri rozhodovaní o určení výšky náhrady ujmy prihliadať. Súdy tak musia pri rozhodovaní zohľadniť viaceré okolnosti na strane pozostalých, ako aj na strane vinníka. Dôležitou skutočnosťou je tiež satisfakcia (napr. ospravedlnenie vinníka alebo jeho potrestanie), ktorá však sama o sebe nie je dostačujúca. Na strane vinníka je dôležité to, aký postoj k udalosti zaujal, ako táto udalosť zasiahla do jeho duševnej sféry, aká bola forma a miera jeho zavinenia ako aj aké sú jeho majetkové pomery (tie sa posudzujú preto, aby výška náhrady nebola spôsobilá privodiť ekonomickú likvidáciu vinníka). Svoj skutok oľutoval a ospravedlnil sa zaň pozostalým ešte v čase výkonu trestu vo väzení ospravedlňujúcim listom. Je mu to veľmi ľúto a aj sám bude do konca života ťažko znášať túto vinu a musí sa s ňou vysporiadavať. Uvedomujúc si svoje zavinenie, akceptuje to, že súd žalobcom prizná náhradu nemajetkovej ujmy. Žiada však, aby súd objektívne zohľadnil všetky skutočnosti dôležité pre posúdenie jej výšky, ktorá má byť spravodlivá a nemá spôsobiť jeho likvidáciu. Bol odsúdený na prísny trest, ktorého súčasťou okrem iného je aj zákaz doživotne viesť motorové vozidlo. Už len tento zákaz ho okrem samotného výkonu trestu výrazne obmedzuje v možnosti sa v budúcnosti zamestnať a mať primeraný príjem. Je živiteľom maloletého dieťaťa, suma priznaná súdom prvej inštancie sa preto vo všetkých súvislostiach a po vyhodnotení jednotlivých kritérií pre priznanie nemajetkovej umy pozostalým javí ako neprimerane vysoká a likvidačná. Žalovaný preto žiada odvolací súd, aby spravodlivo všetky kritériá vyhodnotil a zmenil napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie.

9. Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie žalobcu bolo podané oprávneným subjektom (§ 359 CSP), včas (§ 362 ods. 1 CSP) a smerovalo proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 355 ods. 1 CSP), preskúmal rozsudok okresného súdu v rozsahu vyplývajúcom z ustanovenia § 379 CSP a bez nariadenia pojednávania podľa § 329 ods. 1 CSP toto rozhodnutie, čo do výroku I. postupom podľa § 389 ods. 1 písm. a) CSP zrušil a konanie voči žalobkyni v rade 1/ zastavil (§ 63 ods. 1 CSP v spojení § 391 ods. 1 CSP). Napadnuté rozhodnutie vo výrokoch II. a III. postupom podľa § 388 CSP zmenil, a to v časti týkajúcej sa výšky priznanej náhrady nemajetkovej ujmy žalobcom v rade 2/ a 3/.

10. Vo vzťahu k zastaveniu konanie voči žalobkyni v rade 1/ odvolací súd uvádza, že nutnosť takéhoto postupu vyplynula zo straty právnej (a tým aj procesnej) subjektivity žalobkyne v rade 1/ v nadväznosti na povahu uplatňovaného nároku. Z lustrácie Registra obyvateľov odvolací súd zistil, že žalobkyňa v rade 1/ dňa 03.03.2023 (t.j. po vyhlásení napadnutého rozsudku) zomrela. Odvolací súd v súlade s konštantnou judikatúrou (Rc 53/1996, uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/73/2019) konštatuje, že právo na ochranu osobnosti je právo osobnej povahy, ktoré zaniká smrťou fyzickej osoby a neprechádza na dedičov. Preto ak žalobca v priebehu konania zomrie, súd konanie zastaví podľa § 63 ods. 1 CSP. Osobám uvedeným v ustanovení § 15 Občianskeho zákonníka vzniká originárne právo na ochranu osobnosti smrťou fyzickej osoby, do práv ktorej bolo zasiahnuté. Vychádzajúc z vyššie uvedeného

odvolaciemu súdu nezostalo iné len rozhodnutie týkajúce sa žalobného nároku žalobkyne v rade 1/ zrušiť a predmetné konanie voči žalobkyni v rade 1/ zastaviť.

11. V súdenej veci je argumentácia odvolateľov založená v podstate na námietkach týkajúcich sa len výšky priznanej náhrady nemajetkovej ujmy, a to v kontexte odvolateľmi prezentovaných kritérií pre jej určenie (spoluzavinenie zosnulého na dopravnej nehode, vek a zdravotný stav zosnulého, neunesenie dôkazného bremena ohľadne preukázania silných citových väzieb medzi žalujúcou stranou a zosnulým). Okrem toho žalovaná v rade 2/ naviac namieta i nedostatok (absenciu) jej pasívnej vecnej legitimácie.

12. Čo sa týka pasívnej vecnej legitimácie žalovaných v rade 1/ a 2/ odvolací súd konštatuje, že táto je u obidvoch žalovaných daná. Žalovaný v rade 1/, ktorého pasívnu vecnú legitimáciu nikto nespochybňoval, je primárnym nositeľom hmotnoprávnej povinnosti vyplývajúcej zo zodpovednosti za škodu, t.j. povinnosti nahradiť škodu vrátane nemajetkovej ujmy a žalovaná v rade 2/ sa stala nositeľom povinnosti na zaplatenie náhrady na základe skutočnosti, že s ňou žalovaný v rade 1/ uzavrel poistnú zmluvu a ich vzájomný právny vzťah je teda založený osobitným zákonom č. 381/2001 Z.z.. Pasívna vecná legitimácia žalovanej v rade 2/, ktorá je poistiteľom žalovaného v rade 1/ a jej povinnosť zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch krytú povinným zmluvným poistením vyplýva z ustanovenia § 15 ods. 1 v spojení s § 4 ods. 2 písm. a) zákonom č. 381/2001 Z.z., a to s prihliadnutím na účel tohto zákona a zmysel uvedeného typu poistenia. Otázka pasívnej vecnej legitimácie poisťovne vo vzťahu k náhrade nemajetkovej ujmy vzniknutej titulom usmrtenia pri dopravnej nehode poisteného dopravného prostriedku bola vyriešená v rozhodovacej činnosti Najvyššieho súdu SR, ktorý konštatoval, že „pre posúdenie otázky pasívnej legitimácie poisťovne je rozhodujúce riešenie otázky, čo treba rozumieť pod pojmom škoda (použitým v ZoPZP – t.j. v zákone o povinnom zmluvnom poistení). Pre účely tohto zákona treba pojem škoda vykladať extenzívne v tom zmysle, že tento pojem zahŕňa aj nemajetkovú ujmu, ktorej náhrada patrí pozostalým (po blízkej osobe, usmrtenej pri dopravnej nehode v súvislosti s prevádzkou motorového vozidla) z titulu občianskoprávnej zodpovednosti za zásah do osobnostných práv, spočívajúci v zásahu do ich práva na súkromný a rodinný život. Účelom poistenia za škody spôsobené prevádzkou motorových vozidiel je zmierniť dôsledky škôd, ku ktorým došlo v súvislosti s touto prevádzkou. Aj podľa dôvodovej správy k zodpovednostnému zákonu je usmrtenie pri dopravnej nehode najzávažnejším dôsledkom tejto udalosti. Pokiaľ podľa súdnej praxe usmrtenie pri dopravnej nehode vyvoláva nielen občianskoprávnu zodpovednosť za škodu, ale aj občianskoprávnu zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnostných práv, musí byť aj táto zodpovednosť predmetom poistného krytia“ (R 61/2018). Aktuálne ide o stabilne judikovaný záver, ktorý nebol v justičnej praxi doposiaľ prekonaný. Akýkoľvek nesúhlas s týmto záverom vyššej súdnej autority je preto nedôvodný a je len polemikou s rozhodnutím, ktoré sa o tento judikovaný záver opiera. Pokiaľ žalobca odkazoval na niektoré súdne rozhodnutia s odlišnými závermi, jednalo sa o staršiu (už prekonanú) judikatúru. Odvolací súd k tejto problematike uzatvára, že súdy by mali vychádzať z právneho stavu, ktorý platí, pričom súd prvej inštancie uvedeným spôsobom aj postupoval a rozhodol v súlade s ustálenou súdnou praxou (R 61/2018, Rc 85/2021) ako i s judikatúrou Ústavného súdu SR (sp. zn. III. ÚS 666/2016 z 11.10.2016), tiež s rozhodnutiami Súdneho dvora Európskej únie (C-22/12 Haasová, C-63/09 Axel Walz, C-277/12 Drozdovs), ktoré dávajú odpoveď na všetky otázky nastolené žalovanou v rade 2/.

13. Podľa konštantnej judikatúry (Rc 85/2021) v spore o náhradu škody podľa zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla sú pasívne legitimovaní poistený škodca aj poistiteľ, pričom poškodený má možnosť voľby, či bude žalovať poisteného škodcu, alebo iba poistiteľa, či poisteného škodcu a poistiteľa súčasne.

14. Aj v nadväznosti na uvedené krajský súd podotýka, že žalovaný v rade 1/ a žalovaná v rade 2/ figurujú v spore ako samostatní procesní spoločníci (§ 76 CSP). Keďže ide o nárok žalujúcej strany na plnenie proti dvom subjektom z iného právneho dôvodu, vzájomný vzťah žalovaných v rade 1/ a 2/ je taký, že v tom rozsahu, v akom splní žalobcom ako veriteľom jeden z nich, zaniká dlh, a tým aj povinnosť druhého žalovaného subjektu. Ide o prípad tzv. nepravej solidárnej zodpovednosti, pretože právny základ plnenia je u žalovaných odlišný. Nakoľko majú žalovaní postavenie samostatných spoločníkov, nevzniká medzi nimi pasívna solidarita, pričom je možné zaviazať každého zo žalovaných na splnenie celého dlhu jedným rozhodnutím, pričom ale vo výroku rozhodnutia musí byť vymedzený ich vzájomný vzťah, a to tak, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého žalovaného. Súd prvej inštancie pochybil, keď zaviazal žalovaných na plnenie spoločne a nerozdielne, čo odvolací

súd napravil tým, že formuloval povinnosť žalovaných v rade 1/ a 2/ na súdom priznané plnenie tak, aby táto povinnosť zodpovedala tomuto prípadu nepravej solidárnej zodpovednosti.

15. Vo vzťahu k odvolacej námietke, podľa ktorej zo strany súdu prvej inštancie nebolo skúmané zavinenie obete na dopravnej dohode v kontexte s čím bol namietaný aj rozsah viazanosti civilného súdu trestným rozsudkom podľa § 193 CSP odvolací súd konštatuje nasledovné: Čo sa týka rozsahu viazanosti civilného súdu trestným rozsudkom pri rozhodovaní civilnej veci (čo je i daný prípad) odvolací súd dospel k záveru, že tento rozsah viazanosti v prípadoch, v ktorých sa zákonné znaky skutkovej podstaty trestného činu zhodujú s okolnosťami relevantnými, resp. podstatnými pre rozhodnutie v civilnom konaní, nemožno obmedziť len na závery o protiprávnom konaní, t.j. o spáchaní trestného činu, a o tom, kto ho spáchal (obdobne nález Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 269/2011 z 23.11.2011). Výklad použitý odvolateľom by v konečnom dôsledku viedol k nerešpektovaniu záverov právoplatného trestného rozsudku, čo je v rozpore s princípom právnej istoty. Z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo 223/2016 (Rc 12/2017) vyplýva, že civilný súd neporuší § 135 OSP (v súčasnosti § 193 CSP – poznámka odvolacieho súdu) pokiaľ nad rámec skutkovej a právnej časti výroku trestného rozsudku (obsahujúcej vyhodnotenie z trestnoprávnych hľadísk) vezme na zreteľ aj niektorú ďalšiu okolnosť, ktorá je významná zo súkromnoprávnych aspektov. Súd je povinný z výroku trestného rozsudku o vine vychádzať ako z celku a brať do úvahy jeho právnu aj skutkovú časť. Rozsah tejto viazanosti je daný tým, do akej miery sú znaky skutkovej podstaty trestného činu zároveň významnými okolnosťami pre rozhodnutie civilného súdu o uplatnenom nároku. Z výroku o vine treba vychádzať ako z celku a brať do úvahy jeho právnu aj skutkovú časť s tým, že rieši naplnenie znakov skutkovej podstaty trestného činu konkrétnym konaním páchateľa (R 22/1979).

16. V danom prípade z relevantnej časti výroku trestného rozsudku Okresného súdu Žilina, č.k. 48T/10/2020 zo dňa 26.02.2020 (právoplatného a vykonateľným dňa 16.6.2020), konkrétne zo skutkovej vety výroku o vine vyplýva, že žalovaný v rade 1/ „dňa 11.09.2019 v čase o 15:40 hod. viedol osobné motorové vozidlo zn. Škoda Felícia, ev. č. ZA 306 IK v Žiline – Zástraní po miestnej komunikácii na ulici K. K. v smere jazdy od horného konca obce na Kultúrnu ulicu rýchlosťou 67,5 km/h v úseku, v ktorom je najvyššia povolená rýchlosť 50 km/h, pričom v križovatke s uličkou D. F. bez toho, aby to situácia v cestnej premávke vyžadovala vykonal extrémny jazdný manéver a za súčasného prudkého šmykového brzdenia prešiel s vozidlom v šmyku do protismeru, kde čelne narazil do chodca E. B., ktorý sa pohyboval pri ľavom okraji vozovky, pričom v dôsledku nárazu E. B. utrpel mnohopočetné zranenia životne dôležitých orgánov nezlučiteľné so životom, ktorým v dôsledku poúrazového šoku a šoku zo straty krvi na mieste dopravnej nehody podľahol, pričom následne vykonanou dychovou skúškou v čase o 15:52 hod bola u C. J. (t.j. žalovaného v rade 1/ - poznámka odvolacieho súdu) zistená hodnota 1,17 mg/l alkoholu v dychu, pričom C. J. ako vodič porušil ustanovenie § 4 ods. 2 písm. d), § 9 ods. 1, § 16 ods. 1, ods. 4 zákona č. 8/2009 Z.z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov“, teda ako vodič dopravného prostriedku v stave vylučujúcom spôsobilosť vykonávať túto činnosť, ktorý si privodil vplyvom návykovej látky, spôsobil inému z nedbanlivosti smrť, čím spáchal prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 4 Trestného zákona.

17. Vyššie uvedený záver trestného súdu o skutkovej a právnej stránke konania žalovaného v rade 1/ vytváral rámec, v ktorom bol súd prvej inštancie v predmetnom civilnom spore viazaný (§ 193 CSP). Z výrokovej časti (zo skutkovej vety výroku o vine) vyššie označeného trestného rozsudku, je zrejmé, že obeť dopravnej nehody E. B. sa pohyboval pri ľavom okraji vozovky, ktoré skutkové zistenie nielenže nebolo v trestnom konaní žalovaným v rade 1/ spochybňované, ale naviac má oporu aj v Znaleckom posudku č. 15/2019 vypracovaného v rámci trestného konania znalcom Ing. Igorom Dirnbachom vo veci dopravnej nehody zo dňa 11.09.2019 na ulici K. K. v obci Žilina – Zástranie, pri rodinnom dome č. XX (konkrétne v bodoch II.2.5.2. a II.2.6. označeného znaleckého posudku). V konaní pred súdom prvej inštancie neboli zo strany žalovaných produkované žiadne dôkazy, ktoré by preukazovali, čo i len najmenšiu mieru zavinenia obete dopravnej nehody na vzniku tejto dopravnej nehody.

18. Neobstojí ani ničím nepodložené tvrdenie žalovanej v rade 2/, že obeť dopravnej nehody mala byť v čase dopravnej nehody pod vplyvom alkoholu, ktoré tvrdenie je v príkrom rozpore so závermi Znaleckého posudku č. 38/2019 znalcov MUDr. Jaroslava Ivana a MUDr. Lívie Jančiovej zo dňa 18.12.2019 (vypracovaného v predmetnom trestnom konaní), v ktorom sa jednoznačne konštatuje, že koncentrácia etanolu v krvi E. B. v čase smrti bola 0,00 g/kg (promile), z čoho vyplýva, že E. B. v čase dopravnej nehody nebol ovplyvnený alkoholom, pričom z výsledkov toxikologických vyšetrení vyplýva,

že menovaný v čase dopravnej nehody nebol ovplyvnený liečivami, omamnými ani psychotropnými látkami. Žiadne iné okolnosti, z ktorých by bolo možné vyvodiť spoluzavinenie zosnulého E. B. na dopravnej nehode, neboli zo strany odvolateľa konkretizované. Odvolací súd nepovažuje za nutné obšírne zdôvodňovať, že charakter vozovky - jej relatívna úzkosť ako tvrdí žalovaný v rade 1/ nemôže mať nijaký súvis s mierou zavinenia chodca kráčajúceho po tejto vozovke na dopravnej nehode. Rovnako tak nebol daný žiaden dôvod, aby civilný súd skúmal charakter vozovky, na ktorej došlo k dopravnej nehode v súvislosti so zavinením žalovaného v rade 1/, ktoré bolo jednoznačne konštatované trestným súdom. Naviac sám žalovaný v rade 1/ vo svojom odvolaní poukázal na to, že aj podľa charakteristiky miesta dopravnej nehody je zrejmé, „že úsek je prehľadný, bez výrazných objektov brániacich v rozhľade na komunikácii“ ako sa uvádza v znaleckom posudku 15/2019 str. 4.

19. Vo vzťahu k námietkam týkajúcich sa zdravotného stavu nebohého E. B. odvolací súd podotýka, že sa nejedná o kritérium, ktoré by malo vplyv na výšku priznanej náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej usmrtením pri dopravnej nehode. Niet pochýb o tom, že zdravotný stav obete dopravnej nehody nemal nijaký vplyv na vznik a priebeh osudnej dopravnej nehody ako ani na jej následok, ktorým bola ako konštatovali znalci v Znaleckom posudku č. 38/2019 (vypracovanom v predmetnom trestnom konaní) násilná smrť z príčin úrazových (str. 15 posudku) s tým, že vzhľadom na rozsah a charakter poranení životne dôležitých orgánov (mozog, miecha, pľúca, srdce, pečeň) a stratu krvi znalci konštatovali, že zranenia, ktoré pri predmetnej dopravnej nehode utrpel nebohý E. B. boli od prvopočiatku smrteľné a jeho smrti nebolo možné zabrániť ani odbornou lekárskou pomocou (str. 19 označeného znaleckého posudku). Odvolací súd tiež konštatuje, že ani podstúpené operačné zákroky obete dopravnej nehody nemajú žiadnu príčinnú súvislosť s dopravnou nehodou a jej fatálnym následkom. Okrem toho, že v priebehu konania nič nenasvedčovalo tomu, že by zdravotný stav zosnulého nemohol byť kvalifikovaný ako dobrý, či primeraný veku, odvolací súd zdôrazňuje, že zdravotný stav usmrtenej osoby nebol doposiaľ v súdnej praxi judikovaný ako kritérium, na ktoré by mali súdy pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej v súvislosti s dopravnou nehodou prihliadať.

20. Ako nedôvodnú vyhodnotil odvolací súd aj námietku týkajúcu sa nepreukázania silných citových väzieb medzi žalujúcou stranou a zosnulým. Náhrada nemajetkovej ujmy má tvoriť satisfakciu za nenapraviteľný zásah do práva žalobcov na súkromie a rodinný život. Do rámca vymedzeného ustanoveniami § 11 až § 13 Občianskeho zákonníka patrí právo na súkromie, zahrňujúce širokú oblasť súkromia fyzickej osoby (najmä jej súkromného života, intímnej a rodinnej sféry, vnútorného myšlienkového a citového života). Súkromným životom možno rozumieť určitý okruh, v rámci ktorého môže jednotlivec žiť svoj vlastný osobný život, ako sa rozhodne, má právo zakladať a rozvíjať vzťahy s ostatnými ľuďmi. V najširšom zmysle sa toto právo týka aj života v rodine a v manželských a partnerských, alebo priateľských či obchodných vzťahov. Súčasťou práva na súkromie, je právo na rodinný život. Podstatou rodinného života je oprávnenie fyzickej osoby utvárať, udržiavať a rozvíjať vzťahy medzi členmi rodiny založené na silných citových väzbách. Ak medzi fyzickými osobami existujú sociálne, morálne, citové a kultúrne vzťahy vytvorené v rámci ich súkromného a rodinného života, môže porušením práva na život a zdravie jednej z nich dôjsť k nedovolenému zásahu do práva na súkromie druhej z týchto osôb. Takýmto protiprávnym zásahom tretej osoby do práva na súkromie a rodinný život, môže byť ďalšiemu účastníkovi vzťahu spôsobená taká ujma, ktorá mu čiastočne alebo úplne bráni naplno napĺňať jeho citové potreby, t. j. utrpí citovú (emocionálnu) ujmu. Ak dôjde k smrti jedného z členov rodinného vzťahu, pozostalá osoba môže utrpieť citovú ujmu vo forme šoku, smútku zo straty blízkej osoby a takisto spoločenstva (vzťahu) s blízkou osobou. Podmienkou priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch v zmysle § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka je vždy, v závislosti na individuálnych okolnostiach daného prípadu, existencia závažnej ujmy. Za závažnú ujmu treba v zmysle ustálenej súdnej praxe (ZSP 13/2013) považovať ujmu, ktorú fyzická osoba vzhľadom na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, intenzitu zásahu, jeho trvanie alebo dopad a dôsledky, považuje za ujmu značnú; pritom nie sú rozhodujúce jej subjektívne pocity, ale objektívne hľadisko, teda to, či by predmetnú ujmu takto v danom mieste a čase (v tej istej situácii, prípadne spoločenskom postavení a pod.) vnímala aj každá iná fyzická osoba. Z objektívneho hľadiska možno konštatovať, že v prípade usmrtenia blízkej osoby dochádza k zásahu do práva na súkromie. V súdenej veci žalobcovia dostatočným spôsobom existenciu vzájomného blízkeho vzťahu medzi nimi a zosnulým E. B. preukázali a súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania dospel k správnym skutkovým zisteniam o dobrých rodinných a blízkych citových vzťahov medzi žalobcami a nebohým. Tvrdenia žalovanej v rade 2/ o nedostatočnom preukázaní silných citových väzieb s nebohým E. B., zostali len v rovine vágnych fráz a všeobecných tvrdení založených len na spochybňovaní toho, čo bolo v konaní pred súdom prvej inštancie preukázané.

Na uvedenom závere nemení nič ani rešpektovanie tzv. negatívnej dôkaznej teórie, na ktorú žalovaná v rade 2/ poukazovala, nakoľko žalujúca strana uniesla tak bremeno tvrdenia a následne i dôkazné bremeno ohľadne rozhodných skutočností pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy.

21. Pri stanovení výšky peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy musí súd prihliadnuť na: a) závažnosť vzniknutej ujmy a okolností, za ktorých k porušenia práva došlo, a to k naplneniu požiadavky účinného primeraného zadosťučinenia za vzniknutú nemajetkovú ujmu, b) na požiadavku nezneužívania tohto právneho prostriedku na neprípustné obohacovanie. Preto určujúcimi parametrami proporcionálne spravodlivého zadosťučinenia je: 1/ atribút primeranosti (tento atribút je rozhodujúce kritérium priznávania odškodnenia, aby bol dosiahnutý účel kompenzácie) a 2/ proporcionalita, výška peňažnej satisfakcie nesmie byť prostriedkom bezdôvodného obohatenia a pôsobiť na škodcu likvidačne. Pre rozhodovanie je však vždy dôležité zváženie individuálnych okolností prípadu. Judikatúra súdov v tejto oblasti ochrany osobnosti sa zhoduje na primárnom význame vyrovnávacieho charakteru náhrady nemajetkovej ujmy, resp. zmiernení nepriaznivého následku neoprávneného zásahu. Pri rozhodovaní o výške náhrady nemajetkovej ujmy musia preto súdy starostlivo prihliadať na všetko, čo vyšlo počas konania najavo, vrátane toho, čo uviedli účastníci. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí potom vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej (rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 14Co/6/2018 zo dňa 29.01.2019).

22. Odhliadnuc od vyššie uvedeného vzhľadom k tomu, že právna úprava pri rozhodovaní o výške relutárnej náhrady neposkytuje súdu expressis verbis formulované kritéria pre jej vyčíslenie, je nutné prihliadať na kritéria, ktoré pre jej určenie možno vydedukovať z rozhodnutí tuzemských súdov a ktoré boli zosumarizované v náleze Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 2844/14. Jedná sa o kritéria, na ktoré je možné a zároveň nutné prihliadať, a to tak na strane poškodeného (pozostalej osoby), ako i na strane pôvodcu zásahu (osoby zodpovednej, škodcu).

23. Na strane poškodeného (pozostalej osoby) je významná najmä
- intenzita a kvalita jeho vzťahu s usmrteným: Pre určenie výšky tejto relutárnej náhrady je kvalita i charakter vzájomného vzťahu medzi pozostalou osobou a usmrtenou osobou kľúčová. Vzájomný vzťah je významný preto, že strata milovanej osoby zasiahne pozostalého neporovnateľne citlivejšie ako strata príbuzného, ku ktorému má vzťah neutrálny, či dokonca negatívny. Psychická bolesť zo straty veľmi blízkeho človeka je často vnímaná ako neznesiteľná, pociťovaná i fyzicky, obmedzujúca ostatné aktivity pozostalého, mnohokrát prerastajúca až do duševného ochorenia;
- vek usmrteného a vek pozostalých: Zohľadnenie veku usmrtenej osoby má zas diferencovať medzi jednotlivými prípadmi straty blízkej osoby, nakoľko inak je prežívaná strata dieťaťa jeho rodičmi, inak strata rodiča jeho maloletými deťmi, inak strata rodiča jeho plnoletými deťmi, a inak strata osoby dôchodkového veku jej vnúčatami. I keď strata rodiča predstavuje ujmu v každom veku, bude mať iný dopad na dieťa útleho veku, ktoré si stratu nie je schopné plne uvedomiť a iný dopad na dieťa školského veku, ktoré je na rodičovi citove a existenčne závislé a iný dopad bude mať na dospelého jedinca, ktorý už nežije v spoločnej domácnosti s usmrtenými rodičmi a má svoju rodinu. Dôsledky pre maloleté dieťa vo veku, kedy zjavne potrebuje pre svoj zdravý vývoj oboch rodičov, sú neporovnateľné s dôsledkami na právach dospelého. Dôležitú úlohu hra aj pocit zodpovednosti rodiča za svoje deti. Stratu blízkej osoby v žiadnom z prípadov nemožno zľahčovať, ale len zvýrazniť osobitne závažný dopad straty v niektorých situáciách;
- existenčná a hmotná závislosť pozostalého na usmrtenej osobe: Niet tiež pochýb o tom, že strata osoby, na ktorej je pozostalý existenčne a hmotne závislý, sa negatívne prejaví (nielen, ale) aj vo sfére osobnostného prežívania;
- prípadné poskytnutie inej satisfakcie (ako napr. ospravedlnenie škodcu, správny postih škodcu, či jeho trestné odsúdenie), ktorá však obvykle sama osebe nie je dostačujúca, avšak jej poskytnutie môže mať vplyv na zníženie peňažnej náhrady;
- prítomnosť pozostalej osoby pri škodovej udalosti: Na strane pozostalej osoby je možné tiež zohľadniť, či bola očitým svedkom udalosti, pri ktorej bola jej blízka osoba usmrtená a či bola s jej následkami bezprostredne konfrontovaná.

24. Na strane osoby zodpovednej (pôvodcu zásahu, škodcu) je nutné prihliadať na
- celkový postoj zodpovednej osoby k škodovej udalosti (napr. prejavená ľútosť, ospravedlnenie adresované pozostalým, dobrovoľná náhrada škody pozostalým): Postoj škodcu môže podstatným

spôsobom ovplyvniť vnímanie ujmy pozostalými, ústretové správanie, ospravedlnenie alebo prejavená ľútosť škodcu môžu zmierniť dopady nemajetkovej ujmy, naopak jeho ľahostajnosť, arogancia či vyjadrená bezcitnosť môže ujmu pozostalých osôb ešte prehĺbiť. Vo vzťahu k ospravedlneniu škodcu adresovanému pozostalým, odvolací súd vo všeobecnosti podotýka, že ide minimálne o elementárnu slušnosť a prejavenie ľudskosti a empatie, avšak vzhľadom na následok, ktorým je usmrtenie blízkej osoby, nemožno satisfakciu spočívajúcu v ospravedlnení a vyjadrení ľútosti považovať za dostačujúcu na zmiernenie nemajetkovej ujmy;

- dopad škodovej udalosti na duševnú sféru zodpovednej osoby;
- formu a mieru zavinenia zodpovednej osoby: Pokiaľ ide o formu zavinenia niet žiadnych pochýb o tom, že nedbanlivostné usmrtenie nemožno porovnávať s tým úmyselným, pri ktorom je rozsah ujmy spôsobenej tak primárne poškodenému i sekundárne poškodeným väčší, nehovoriac o závažnosti takéhoto konania i potencialite zvýšiť útrapy a bolesť obete i pozostalých;
- v neposlednom rade i existenciu a mieru spoluzavinenia usmrtenej osoby na škodovej udalosti; Najvyšší súd SR (R 29/2001) judikoval, že „samotná závažnosť ujmy vzniknutej v dôsledku neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti nie je jediným a výlučným kritériom pre určenie výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch. Pri určení tejto výšky súd musí prihliadnuť aj na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Tieto okolnosti môžu byť významné tak u osoby postihnutej, ako aj u osoby, ktorá neoprávnený zásah spôsobila."
- majetkové pomery pôvodcu zásahu: V obmedzenom rozsahu treba prihliadať i na majetkové pomery pôvodcu zásahu, ktoré sú významné len z toho hľadiska, aby bola daná možnosť reálneho uspokojenia priznaných nárokov a aj v tom zmysle, aby uložená povinnosť nahradiť spôsobenú škodu nemala pre škodcu doživotné likvidačné následky a jeho majetkovou likvidáciou neznemožňovala mu viesť znesiteľný a ľudsky dôstojný život. Majetkové pomery osoby zodpovednej nie sú totiž rozhodujúcim hľadiskom pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy a tvoria len jednu z viacerých vyššie spomínaných okolností, na ktoré súd pri rozhodovaní prihliada. V záujme komplexnejšieho hodnotenia odvolací súd dodáva, že skúmanie a posúdenie pomerov osoby, ktorá je povinná nahradiť nemajetkovú ujmu, je v zásade akceptovateľné, ale nemôže byť smerodajným kritériom. Vo svojich dôsledkoch (ad absurdum) by takýto prístup totiž mohol viesť k neprípustnému záveru, že pokiaľ občianskoprávna sankcia za zásah do osobnostného práva zaťažuje majetnejší subjekt, je na mieste túto určiť vo vyššej sume. Zatiaľ čo v prípade subjektu s nízkym rozsahom majetkových hodnôt, je na mieste určiť skôr len symbolickú náhradu.

25. Súd musí pri určení výšky relutárnej satisfakcie prihliadať predovšetkým na satisfakčnú funkciu priznávanej peňažnej sumy, ktorej cieľom je zabezpečiť zodpovedajúce vyváženie a zmiernenie nemajetkovej ujmy na osobnosti fyzickej osoby.

26. Pri určovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je dôležitým aspektom, aby jej výška odrážala všeobecne zdieľané predstavy o spravodlivosti. V nadväznosti na uvedené odvolací súd dáva do pozornosti rozhodnutie ESĽP vo veci C. c/a Slovenská republika aj v súvislosti s odôvodnením priznanej výšky náhrady nemajetkovej ujmy. ESĽP v danej otázke v bode 72 svojho rozhodnutia konštatoval „len": „Súd sa domnieva, že sťažovateľka určite utrpela nemajetkovú ujmu. Uskutočniac odhad na spravodlivom základe, priznáva jej z tohto titulu 25.000 eur". Hoci je zrejmé, že funkcia i pozícia ESĽP je výrazne odlišná od statusu vnútroštátnych všeobecných súdov, aj z citovanej formulácie je zrejmé, že voľnú úvahu ohľadne výšky nemajetkovej ujmy v prípade zásahu do práva na rodinný život je len veľmi ťažko zdôvodňovať konkrétnejšími východiskami a závermi, než „odhadom na spravodlivom základe".

27. Na základe vyššie spomínaných kritérií a vyslovených úvah odvolací súd dospel k záveru, že primeranou náhradou nemajetkovej ujmy pre každého z pozostalých synov je suma 5 000,-Eur (slovom päťtisíc Eur). Vychádzal z toho, že obidvaja synovia zosnulého sú dospelé osoby (žalobca v rade 2/ mal v čase smrti svojho otca 57 rokov a žalovaný v rade 3/ mal v tom čase 24 rokov), ktoré v čase tragickej dopravnej nehody neboli finančne a existenčne (v materiálnom zmysle) závislé na ich otcovi. Zrelý vek zosnulého (77 rokov) a vek dospelých pozostalých synov odvolací súd zohľadnil len v tom smere, že žalobcovia v rade 2/ a 3/ mali príležitosť utvárať, udržiavať a rozvíjať vzťahy zo svojim zosnulým otcom, založené na silných citových väzbách, vo väčšom rozsahu ako je tomu v prípade, keď usmrtenou je osoba v produktívnom veku, či osoba stredného veku alebo mladistvá, či maloletá osoba. Keďže najsilnejšie rodinné väzby sú práve tie, ktoré sú tvorené v priamej príbuzenskej línii, alebo sú utvorené

na základe dlhodobého spolužitia v spoločnej domácnosti, a to medzi rodičmi a deťmi, manželmi, často tiež medzi súrodencami, smrť rodiča je pre jeho dieťa, ktoré s ním žilo v spoločnej domácnosti (v danom prípade žalobcu v rade 2/), vždy mimoriadnym zásahom do osobnostných práv, preto v takomto prípade ani nie je potrebné preukazovať žiadnu osobitnú mimoriadnosť zásahu. Hoci žalobca v rade 3/ nežil v spoločnej domácnosti zo svojim zosnulým otcom, v konaní bolo preukázané, že s ním mal výborný vzťah, pričom naviac videl svojho otca na vlastné oči umierať, čo je traumatizujúcim zážitkom v každom jednom ohľade. Je nado všetky pochybnosti jasné, že následky neoprávneného zásahu do osobnostných práv žalobcov v rade 2/ a 3/ sú nezvratné. Narušenie blízkych rodinných vzťahov potom najmä v prípade, ak k nemu dôjde nečakane v dôsledku neočakávanej tragickej udalosti, vyvolá nielen zásah do telesnej integrity jedinca priamo zasiahnutého takouto udalosťou, ale aj do integrity jeho blízkych osôb. Akákoľvek peňažná kvantifikácia duševných útrap je spojená s problémom, že pri nej nie je možné vychádzať z objektívne merateľných výsledkov.

28. Vychádzajúc z uvedeného považoval odvolací súd za spravodlivé priznať obidvom synom tragicky zosnulého náhradu nemajetkovej ujmy v rovnakej výške, majúc za to, že táto je primeraná a zodpovedá i princípu proporcionality. Rezultát odvolacieho súdu v podstate reflektuje i na požiadavku žalovaného v rade 1/ týkajúcu sa zníženia náhrady nemajetkovej ujmy priznanej súdom prvej inštancie.

29. Vo zvyšnej časti (t.j. u žalobcu v rade 2/ v časti súdom nepriznaných 5.000,-Eur u žalobcu v rade 3/ v časti súdom nepriznaných 5.000,-Eur) odvolací súd žalobu zamietol.

30. Nakoľko odvolací súd zmenil rozhodnutie súdu prvej inštancie vo veci samej, podľa § 396 ods. 1 a 2 CSP nanovo rozhodol o trovách (odvolacieho i prvoinštančného) konania. O nároku na náhradu trov celého konania rozhodol odvolací súd pri aplikácii ustanovenia § 255 CSP, podľa ktorého súd prizná náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

31. Pri rozhodovaní o trovách konania odvolací súd zobral zreteľ na skutočnosť, že úspech žalujúcej strany v konaní je závislý iba od úvahy súdu. Civilný sporový poriadok nemá ustanovenie obdobné ustanoveniu § 142 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) účinného do 30.06.2016, ktorá sa uplatňovalo ako lex specialis vo vzťahu k § 142 ods. 2 OSP. Na rozdiel od predchádzajúcej právnej úpravy nová právna úprava už neobsahuje tri špeciálne skutkové podstaty (§ 142 ods. 1, 2 a 3 OSP), ale len dve (§ 255 ods. 1, 2 CSP). Na prvom mieste je zásada úspechu a v prípadoch, keď mala strana sporu vo veci úspech len čiastočný, platí pravidlo obsiahnuté v § 255 ods. 2 CSP (pomer úspechu). Zásadu úspechu vo veci teda treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu. V týchto prípadoch nepôjde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku. Žalobcu totiž nemožno zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu. Keďže žalobcovia mali v danej veci plný úspech čo do základu uplatneného nároku a súčasne výška plnenia, vyplývajúca z ich procesného úspechu, závisela výlučne od úvahy súdu, je možné považovať ich za plne procesne úspešných podľa § 255 ods. 1 CSP, preto im odvolací súd priznal voči žalovaným v rade 1/ a 2/ nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. Rovnako žalobcom priznal i nárok na náhradu trov odvolacieho konania, keď odvolania žalovaných odvolací súd vyhodnotil zároveň aj ako čiastočne dôvodné avšak len v tej časti, ktorá závisela od úvahy súdu.

32. Pozornosti odvolacieho súdu neuniklo, že v záhlaví napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie nebol uvedený právny zástupca žalovanej v rade 2/, ktorý žalovanú v rade 2/ zastupoval aj v konaní pred súdom prvej inštancie, a to na základe plnej moci udelenej žalovanou v rade 2/ dňa 15.03.2021 a prijatou právnym zástupcom nasledujúci deň (č.l. 64 spisu). Z uvedeného dôvodu nariadil súdu prvej inštancie vykonanie opravy zrejmej nesprávnosti v záhlaví napadnutého rozsudku tak, aby existencia právneho zastúpenia žalovanej v rade 2/ v konaní pred súdom prvej inštancie zodpovedala faktickému stavu.

33. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Žiline pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 CSP)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak
a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
e) rozhodoval vylúčený sudca/ alebo nesprávne obsadený súd, alebo
f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. (§ 420 CSP)

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,
a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.
Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). (§ 421 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak
a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).
Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP)

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.
Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. (§ 427 ods. 1 a 2 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 ods. 1 CSP (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 CSP)

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.
Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je
a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. (§ 429 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 430 CSP)